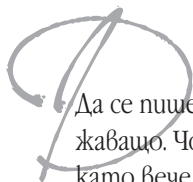

Гласът на сърцето

Да се пише за Блага Димитрова, е колкото трудно, толкова и заглаващо. Човек ще си помисли: какво ново може да се каже за нея, след като вече толкова много е писано? До голяма степен това е вярно. Вярно е обаче и друго – още приживе за Блага Димитрова не се говореше нито възторжено патетично, нито минорно безразлично – нейната човешка личност, изглежда, прекалено силно влияеше върху категоричността на оценките и литературните критици сякаш се страхуваха да я поставят в някакви си там „-изми“ или пък нещо подобно.

Преднамерено или не, нейното име често се свързваше с оная квалификация, която на български се нарича „поет по наука“. Липсвало ѝ естественото боговдъхновение, което така често спхождало събратята ѝ по перо. И какво ли още не. И какво ли още не...

Дали тези хора са си давали сметка и за други нелепи обвинения, има кой да ги съди.

Блага Димитрова притежаваше изключителното качество, присъщо на силните характери – юнашки да мълчи и това нейно мълчание крещеше в неловката тишина, в която се усещаше стаеният страх на нейните завистници. Твърде често нейни „доброжелатели“, които нямаше с какво друго да я уязвят, търсеха у нея проява на публични качества, чрез които да докажат, че видите ли, Блага Димитрова е хладна, сдържана, горда и т.н., че тя не притежава силните емоции, каквито обикновено у творците изобилстват. Стигаха и по-далеч дори... Какво нелепо безумие! Каква тъжна драма! Аго-

вото „царство“ е отредено за зложелателите, мястото им там е специално запазено. Блажени са вярващите... Царството небесно сигурно е отредило на Блага Димитрова най-светлия рай, какъвто заслужава, защото тук, на земята, заради „верни приятели“ тя не успя да го получи...

Сега от книгата на Мария Антонова читателят ще се убеди действително какъв човек е била Човекът Блага.

Авторката неслучайно се спира на дневниковите записки – литературен жанр, който дава неограничени възможности на пишещия, но преди всичко улавяне на онези черти от характера на личността, за която пише, които я правят особено земна, такава, каквато хората не са и помисляли, че е възможно да съществува. В този смисъл Блага Димитрова застава пред читателя с непубличния си образ – неподправена, любвеобвилна, дълбоко човечна, непоколебима в действията си да мисли за близките си; да страда, когато и те страдат; да се радва, когато и те са щастливи. Нейният силен глас на сърцето понякога тихо шепти, друг път ехти в тишината на заспалите съвести. Без злоба, без наставничество, без каквото и да било възгордяване. Така, както само тя е могла: деликатността бе нейна запазена марка в света на крещящата пошлост и подивялата завист. В света на литературните лилипути и критикарите джуджета, в безвремието на тесните им чела и стиснатите им джобове... В мръсната им кал, която така и не успя да я изпръска...

Мария Антонова създава един различен образ на Блага – може би най-истинския досега, може би най-достойния и дано този образ се окаже най-верният коректив на заблудите и премълчаванията на тези, които твърдяха, че я познават добре.

Ще преоткриете Блага и в публичните ѝ изяви, но фокусирани в друг, по-различен от обичайния зрителен ъгъл. Ще се учудите от това, какво изтънчено чувство за хумор е притежавала тя, сигурен белег за една интересна и богата душевност.

Писмата на Мария Антонова до Блага Димитрова са истински образец на художествена документалистика, в тях палитрата на чув-

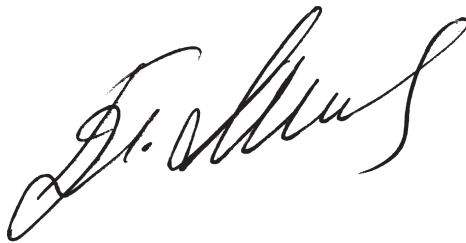
ствата, нюансите на взаимоотношенията са твърде широки. Богатството на едно огромно и истинско човешко приятелство нарушава границите на личното и прелива в красотата и неповторимостта на изживяванията...

Браво, Мария! Благодаря за безценния подарък, който направи за нас, хората, които обичахме и ценяхме Блага Димитрова, защото сме предполагали, че това, което четем за нея, не е всичко онова, което може би трябва да знаем. Сега нейният образ е по-пълн, по-правдив, по-истински!

*София, 23 март 2013 г.
Георги Здравков*

*Доверието в приятелството,
най-хубавото нещо в света.*

A handwritten signature in black ink, likely belonging to D. Vukobratovic, written in a cursive style. The signature is positioned below the text and is slanted slightly to the right.

Фотопортрет Тогол Садырбе

През 2000 година германското издателство „Кристел Гьотер“ отпечата „Книга за хилядата жени“, посветена на най-известните жени в областта на изкуството, културата и политиката в света. Заедно с това, на площада пред старата Франкфуртска опера, е изградена мозайка от 1000 равни камъчета от светъл чист кварц. Тя образува лабиринтова форма с радиус от 28 метра във вид на градина с цветовете на дъгата. При влизане отделните пътеки от лабиринта показват образа на всяка една от тези 1000 жени. Между тях е и образът на българската поетеса, писателка и общественичка Блага Димитрова.

КОГАТО НАШ БЛИЗЪК си отиде от този свят, роднини или приятели се заемат да пишат спомени. Неведнъж и аз сядах да пиша, но усещах, че си причинявам неописуема болка!

Разтворех ли дневниците си, в съзнанието ми изплуваше и най-малкият детайл от срещите и разговорите с Блага Димитрова, той се превръщаше в настояща среща и не можех да продължа.

Блага бе невероятен човек. Обичаше искрено и всеотдайно така, както само тя можеше да обича. А още по-щастливи бяхме ние, нейните приятели, дарени с обичта ѝ. Неслучайно, в един прекрасен ден получих автограф с текст: *Марийче, ти си ангел – пазител на тишината в душата ми!*

Ден първи

Сама идвам и сама ще си отида.

*Идвам да позная любовта не от формули, а с риск да получа
рани от изгаряне. Дори да са неизлечими.*

*Да преодолея себе си, да пречупя усвояния от векове начин
на мислене и поведение. Да сломя инстинктивния си момичешки
страх и глупав срам. Да стъпча предразсъдъци, съмнения,
скованост. Това е равно на революция.*

Гледам света отвисоко с освободени очи...

Ден втори...

Ден трети...

Ден четвърти...

Ден пети...

Ден шести...

Ден седми...

Ден осми...

Ден девети...

Ден десети

Трябва да си отида, за да разбереш дали съм ти нужна.

Сама дойдох и сама си отивам...

Започвам книгата си с кратък откъс от дневника на героинята от романа „Отклонение“ на Блага Димитрова, защото този роман е причината да я познавам в продължение на тридесет години.

С Блага се запознах най-напред заочно чрез писмото, което бях ѝ изпратила, след като прочетох второто издание на романа „Отклонение“, публикувано през 1973 година. По-късно, по неин сценарий, романът бе филмиран. Във филма главните роли се изпълняват от големите артисти Невена Коканова и Иван Андонов, за съжаление, днес покойници.

През 70-те години на миналия век тази книга се четеше от много млади хора, които въздишаха, запаметявайки страниците ѝ. Този романов дневник ме го знаеха наизуст. Четейки го, влюбените момичета свързваха своята несподелена любов с тази на героинята и я приемаха за своя съдба. Романът „Отклонение“ е една от най-обичаните и търсени книги на Блага Димитрова години след появата му. В него тя разкрива любовта във всичките ѝ измерения, носещи радост и тъга, възторг и надежда. Авторката му пък стана любима съучастничка на мислите и чувствата на поколения читателки, те търсеха всичко, което излизаше из под перото ѝ.

Докато чаках отговор от Блага Димитрова, се наложи да пътувам, макар и само за седмица, до съседна Румъния. Върнах се, но мисълта за очакваното писмо не ме напуснаше. И то не закъсня.